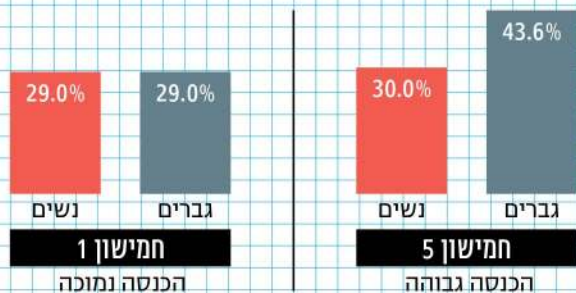

26.49x10.52	1/3	1 עמוד	כותרת - כלכליסט	19/07/2018	64428396-2
אוניברסיטת בן גוריון - 12440					

העתיד השחור של ציבור החוסכים לפנסיה 3,800 שקל בחודש

לא נשאר הרבה מהפנסיה
שיעור הפנסיה הצפוי מהמשכורת על פי המחקר

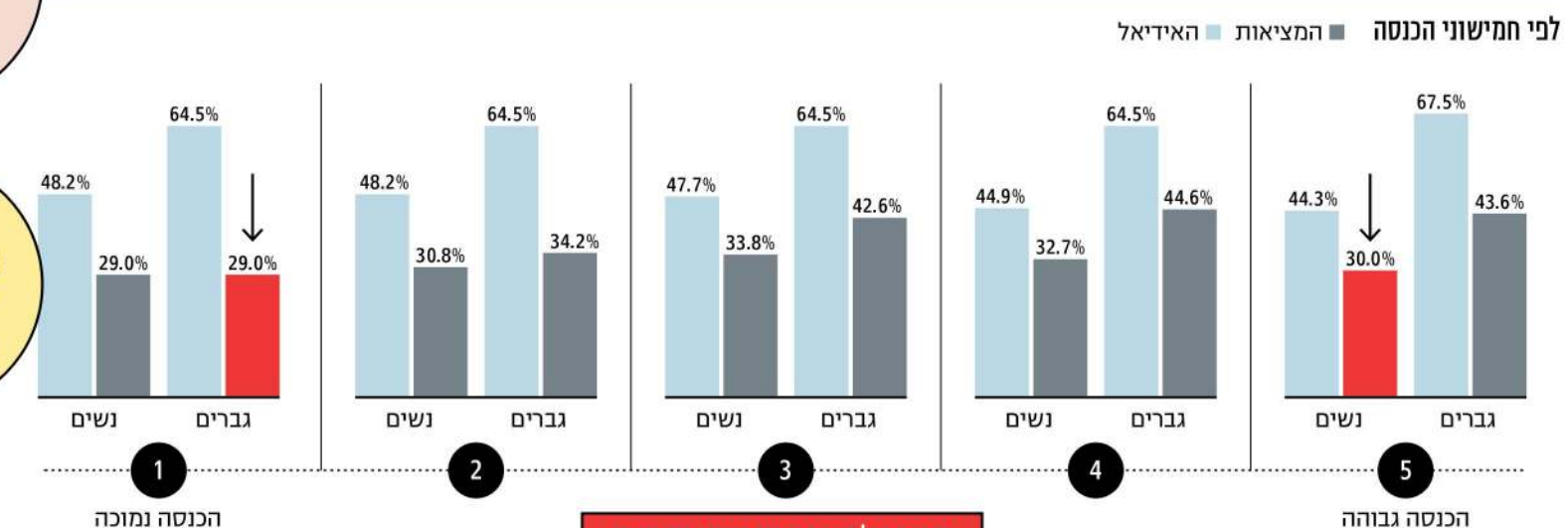
מחקר חדש, המבוסס לראשונה על נתוני אמת שהתקבלו מקרנות הפנסיה, מצייר תמונה עגומה של מצב החוסכים • נשים עם משכורת חודשית של 10,000 שקל ברוטו יקבלו לקצבה של 3,100 שקל בלבד • שיעור הפנסיה מהמשכורת שתקבל האישה מהחמישון העליון דומה לזו של הגבר מהחמישון התחתון • הסיבה העיקרית לפנסיות הנמוכות נעוצה ברכיבי השכר הרבים שאינם נכללים בחישוב הפנסיוני (אדריאן פילוט, עמ' 4-5)

אידיאל מול מציאות: איך תיראה הפנסיה שלכם כאחוז מהשכר האחרון

האידיאל:
על 100% מהשכר מופרשת פנסיה עובד/ת שעבורם

שמעולם לא משכו פיצויים

ושעבדו ברצף עד גיל הפרישה

מצבם של הגבר העני ביותר והאישה העשירה ביותר כמעט זהה

בישראל יש מספר עצום של חשבונות לא פעילים: 2.5 מיליון חשבונות שבהם שוכבים 50 מיליארד שקל - חמישית מהכסף המנוהל בקרנות הפנסיה, נכון לסוף 2016

מאפיינות בעיקר חשבונות לא פעילים וחשבונות פעילים של בעלי שכר נמוך. עם זאת, משיכות פיצויים נרשמו בקרב כל רמות ההכנסה, גם רמות ההכנסה הגבוהות. אף שגובה דמי הניהול אינו מוזהה כבעיה המרכזית, עדיין מדובר בסוגייה שפוגעת בבעלי החשבונות הנמוכות ותורמת לאי השוויון, שכן דמי הניהול יורדים בהתאם לרמת ההכנסה. מי שנהנה היום מדמי הניהול הנמוכים הם בעיקר בעלי שכר גבוה (ראו תרשים).

גם שיעור החוסכים המשלמים דמי ניהול מקסימליים יורד והולך עם העלייה בהכנסה. לפי הנתונים, 34% מבעלי שכר מבוטח של 2,500 שקל בחודש משלמים דמי ניהול מקסימליים, זאת לעומת 12% מבעלי שכר מבוטח של 13 אלף שקל בחודש.

הפנסיוני הנמוך מסביר חלק מהותי מהפנסיה הנמוכה ביחס לשכר. "תשאל ברושות השידור איזו פנסיה הם קיבלו יחסית לשכר שלהם", אומר ספיבק, "הסתבר לאנשים המסכנים והנאיביים האלו שעל משמרות, שעות נוספות, תורנויות - הם לא קיבלו פנסיה. ואצלם זה היה מאוד מאוד קיצוני".

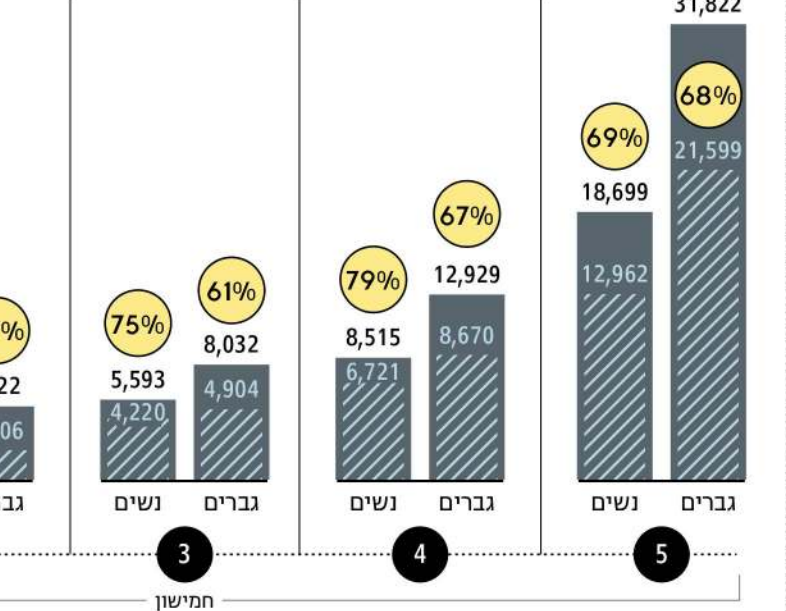
דמי הניהול אינם הבעיה, אבל הם עדיין סוגיה מרכזית

הנה הנתונים היבשים: הצבירה הממוצעת היום בחשבונות פעילים עומדת על 118 אלף שקל עבור חוסך פעיל ו-86 אלף שקל עבור חוסכת פעילה. "הצבירות הנמוכות נובעות מוותק נמוך של המבוטחים בקרנות הפנסיה, כנראה בגלל כניסה מאוחרת לשוק העבודה ואי רציפות תעסוקתית", מדגישים החוקרים. הוותק הממוצע של חוסכים בני 40 בקרנות הפנסיה הוא 5.7 שנים, אם כי בהנחה שחוסכים מתחילים לעבוד בגיל 28, הוותק היה צריך להיות כפול.

הבקשר זה ישנו ממצא מעניין ובלתי תלוי. אף ששכרן של הנשים נמוך מזה של הגברים באופן גורף, שיעור השכר הפנסיוני שלהן גבוה יותר. כלומר, חלק השכר שמובא בחשבון לצורך הפרשות הפנסיוניות על ידי המעסיק גבוה מזה של הגברים ועומד על כמעט 65% בממוצע. ההסבר לכך, לפי החוקרים, הוא ששנים נוספות לעבוד במשרות שנחשבות מסודרות יותר, למשל בעבודות במגזר הציבורי, ובהן משקל השכר שמובא בחשבון נוטה להיות גבוה יותר.

החוסכים הישראלים אינם מבינים שהפיצויים שמופרשים עבורם במסגרת הפנסיה מהווים שלישי מהחיסכון ערב הפרישה. לכן הם עושים טעות ומושיכים אותם

אצל נשים, חלק גדול יותר מהשכר מחושב לפנסיה שיעור השכר המבוטח אצל נשים וגברים, לפי חמישוני הכנסה, בשקלים

מקור: שרית מנחם-כרמי ואביה ספיבק, המרכז לפנסיה ביטוח ואוריינות פיננסית

דש ומעלה. לאור ממצאים אלו כותבים החוקרים כי יש לפעול להשוואה רוחבית של דמי הניהול בין קבוצות הכנסה שונות כדי להפחית את אי השוויון. הסכמים בין ההסתדרות ובין קרנות פנסיה על הגבלת דמי ניהול לבעלי הכנסות נמוכות הוא צעד בכיוון הנכון.

31% מהשכר האחרון גובה הפנסיה הממוצע לנשים

38% מהשכר האחרון גובה הפנסיה הממוצע לגברים

תופעה נוספת שגילו החוקרים היא מספר קצוץ של השכר בנות לא פעילים - 2.5 מיליון חשבונות בהיקף מצרפי של כ-50 מיליארד שקל, כחמישית מהכסף המנוהל בקרנות הפנסיה נכון לסוף 2016. חשבונות אלו שייכים בחלקם לחוסכים פעילים שלא מיוגו את החשבונות שלהם וממשיכים על כן לשלם דמי ניהול לכמה גופים מוסדיים.

תופעה זו קשורה לרמה נמוכה של אוריינות פיננסית וכן לתחלופה תעסוקתית גבוהה. התוצאה: פגיעה בחוסכים בצורה של דמי ניהול גבוהים שמשלמים החוסכים בחשבונות אלו - 82% מהם משלמים דמי ניהול מקסימליים מהצבירה. "דמי הניהול הם פרמטר חשוב, אולם הוא אינו המשפיע ביותר על הפנסיה. הורדה נוספת בדמי הניהול כבר לא תשפר משמעותית את הקצבה", מסביר ספיבק, שממליץ על "השוואת דמי הניהול בין קבוצות הכנסה שונות, שתפחית את אי השוויון. צעד נכון בעניין הוא תקרת דמי ניהול נמוכה יותר עבור בעלי שכר נמוך". עוד ממליצים החוקרים על כיסוי גבוה יותר של השכר הפנסיוני מתוך השכר ברוטו, במיוחד בקרב השכבות הנמוכות. "זהו הפרמטר המשמעותי כיום לפנסיה עבור חוסכים פעילים", מסביר ספיבק, וקורא "לפעול לחינוך הציבור להקטנת משיכת הפיצויים".